

ČASOPIS PRIEVIDZSKEJ FARNOSTI **BARTOLOMEJ**

ROČNÍK XXXIV.

ČÍSLO 10

OKTÓBER 2026

Zavolať som ťa po mene

Prievadzský deviatnik - Banícka omša - Osadenie sôch - Dotácie mesta
Oslavy u piaristov - Mobilný hospic - Rehoľný sľub - Populačný vývoj

Oslava sviatku svätého Bartolomeja, 24. august 2026

Ked' nás niekto pozná po mene

„Tak táto téma je ako šitá pre mňa!“ povedal som si, keď sa ma spýtali, či môžem napísať úvodník pre toto číslo časopisu. A to z dvoch dôvodov. 1. Som kňaz východného obradu. 2. Mám veľmi slabú pamäť na mená (a mrzí ma to). A tie dva dôvody sa zlievajú dokopy pri vysluhovaní sviatostí - hlavne pri sviatosti zmierenia a pri rozdávaní Eucharistie veriacim.

Kto z vás už bol u mňa alebo u nejakého iného gréckokatolíckeho kňaza na spovedi? Neprekvapila vás otázka, aké je vaše meno? Mnohých áno, ale v pozitívnom zmysle: „Bolo to osobné.“, „Oslovil ma menom.“, „Nebolo to anonymné.“, „Cítil som prijatie.“ Kňaz meno vyslovuje pri rozhrešení: „... nech tebe, dieťa [meno], odpustí všetky tvoje prehrešenia...“. Alebo pri rozdávaní Eucharistie veriaci prichádza a kňaz znova vyslovuje jeho meno: „...podáva sa Božiemu služobníkovi [meno] ...“ Aké príjemné je, keď nás niekto pozná po mene a nevníma nás len ako „toho“ či „tamtú“!

Poznať meno druhého človeka znamená vstúpiť do vzťahu s ním. Toto tvrdenie potvrdzuje aj opačná fráza, ktorú ľudia vyslovujú v hneve: „To meno už viac nevysslovím ani nechcem počuť!“ Aj v starovekom Egypte, keď sa k moci dostal nový faraón a nemal svojho predchodcu v láske, nariadil zo všetkých záznamov odstrániť jeho meno. Už neexistuje, je nikto. V koncentračných táboroch aj komunistických lágroch dávali väzňom čísla. Bolo to ich prvé poníženie, zbaviť ich mena. Už viac nebolo dôležité, rovnako ako tí odsúdenci.

Ako zaľúbencom znejú neustále sladko v ušiach mená ich milých, aj Boh vo Veľpiesni hovorí nám: „*Tvoje meno je vôňa najlepších voňaviek, rozliata voňavka...*“ (Pies 1,3), zaľúbil som si ťa. „*Poznám ťa po mene, ba našiel si milosť v mojich očiach.*“ (Ex 33,12), „*Hľa, do dlaní som si ťa vryl...*“ (Iz 49,16) A Božia láska sa najviac prejavuje pri jeho úplnom dávaní sa nám - v tajomstve Eucharistie a v intimite spovede. Už tam nie je náhodný

bezmenný človek-milión, ale niekto, koho meno je dôležité vysloviť.

Počuť od Kráľa kráľov a Pána pánov, od toho, ktorý má moc odpúšťať hriechy a darovať život večný, svoje meno, je pocta. Kňazi východných cirkví pri vysluhovaní sviatostí sú tým hlasom „in persona Christi“. Nech sú naše mená navždy zapísané v knihe života.

Jozef Durkot, gréckokatolícky kňaz

Prievdzský deviatnik sa vo farnosti konal po 8 rokoch

Ubehlo už 8 rokov odvtedy, čo sa v našej farnosti naposledy konal Prievdzský deviatnik. Myšlienku niekdajšieho prievdzského pána dekana Vladimíra Slováka a pána kaplána Dušana Rončáka oživila počas tohto leta farská rada.

Deviatnik prebiehal od 15. augusta (sviatok Nanebovzatia Panny Márie, kedy sa koná Prievdzská púť) do 24. augusta 2026 (sviatok sv. Bartolomeja, patróna farského kostola). Pozvaní naň boli kňazi či diakoni, ktorí v našej farnosti kedysi pôsobili, ale aj jeden rodák.

1.
DEŇ

Program odštartoval kňaz, ktorý v Prievdzi slúžil aj ako diakon, aj ako kaplán a napokon aj ako dekan. **Martin Dado** slúžil sv. omšu v rámci Prievdzskej púte na Mariánskom vršku. Súčasný farár v Čeríne v rámci homílie poukázal na Máriu ako na tú, ktorá človeku ukazuje cieľ - nebo. „Niet väčšej nádeje, niet krajšej vízie a dokonalejšieho cieľa, než je večné spoločenstvo s Bohom,“ povedal.

2.
DEŇ

V nedeľu slúžil večernú sv. omšu vo farskom kostole náš bývalý kaplán, terajší farský administrátor v Opatovciach nad Nitrou **Dominik Kučera**. V nadväznosti na evanjelium o kanaánskej žene poukázal najmä na vytrvalosť a pokoru. „Ak sa chceme stať svätými, potrebujeme oboje,“ zdôraznil. „Potrebujeme byť vytrvalí a zároveň pokorní. Ale pokora niekedy bolí.“

3.
DEŇ

V pondelok našu farnosť navštívil bývalý kaplán **Daniel Markovič**, ktorý od júla minulého roka pôsobí ako farár vo farnosti Zvolen-Sekier. V homílii sa dotkol témy

dokonalosti: „Ak chceme byť dokonalí, táto dokonalosť spočíva predovšetkým v tom, že dokážeme vytvárať spoločenstvo. Spája nás Kristov krst, ktorý sme prijali, a Eucharistia, na ktorej sa zúčastňujeme a z ktorej žijeme.“

V utorok nastala oproti pôvodne plánovanému programu zmena. Keďže oficiálne pozvaný hosť Branislav Markovič ochorel, nahradil ho diakon **Ján Mikuško**, ktorý počas tohto leta vykonáva v našej farnosti svoju diakonskú prax. Ponúkol nám svoje úvahy na tému, čo je skutočným bohatstvom človeka: „Veľmi sa mi páči myšlienka ukrytá v samotnom slove ‚bohatý‘. Boh a ty. Človek je skutočne bohatý vtedy, keď si uvedomí, že jeho najväčším bohatstvom je Boh.“

4.
DEŇ

V stredu do Prievdze z Hliníka nad Hronom pricestoval pán farár **Ján Kraus**. Podobne ako Martin Dado, aj on bol v Prievdzi diakonom i kaplánom. Odkaz podobenstva o robotníkoch vo vinici priblížil veriacim nasledujúcimi slovami: „Pán nás pozýva, aby sme sa neporovnávali s druhými. Aby sme si nehovorili: ‚Ja som urobil viac, ja som lepší, ja si zaslužím väčšiu odmenu.‘ Božie kráľovstvo funguje inak. Boh je dobrý ku každému človeku a jeho láska nie je odmenou za výkon, ale darom.“

5.
DEŇ

6.
DEŇ

Vo štvrtok slúžil večernú sv. omšu náš bývalý diakon **Martin Garaj**, ktorý od júla pôsobí ako kaplán v Handlovej. V rámci homílie hovoril o „obyčajných dňoch“, keď sa možno navonok nič veľkolepé nedeje. No ako zdôraznil, „práve tu sa rodí svätosť. Nie iba vo veľkých skutkoch alebo mimoriadnych udalostiach, ale v každodennom živote. Spočíva v tom, že pozývame Boha do svojich vzťahov, práce, radosti aj obyčajných chvíľ.“

7.
DEŇ

V piatok nás navštívil jeden z iniciátorov myšlienky Prievidzského deviatnika, náš bývalý kaplán a súčasný farár vo Veľkom Krtíši **Dušan Rončák**. Zameral sa na čítanie z knihy proroka Ezechiela o suchých kostiach. „Suché kosti sú obrazom človeka, ktorý stratil všetku nádej. Ak zostávame bez Boha, postupne vysycháme. Stávame sa unavenými a resignovanými. Preto potrebujeme, aby nás Boh neustále obnovoval.“

8.
DEŇ

V sobotu k nám zavítal opäť náhradník - nášho bývalého kaplána Pavla Kordíka, ktorý nemohol prísť zo zdravotných dôvodov, nahradil tiež bývalý kaplán (z dávnejších čias) a súčasný prievidzský dekan **Libor Straka**. Pán dekan je zároveň farárom vo farnosti Prievidza-Zapotôčky a vo svojich prievidzských kaplánskych časoch bol jej administrátorom.

V evanjeliu, o ktorom kázal, sa Ježiš pýta učeníkov: „Za koho ľudia pokladajú syna človeka?“ Tak ako si ľudia tvorili vlastný úsudok o Ježišovi, vytvárame si ho aj my o ľuďoch, ktorých stretávame. „Často ich hodnotíme podľa vonkajšieho dojmu, vzhľa-

du alebo správania,“ povedal pán dekan. „Podstatné však nie je to, čo je na človeku navonok, ale to, čo je v jeho vnútri.“

9.
DEŇ

Posledným hosťom bol rodák z Prievidze, novokňaz **Peter Pikulík**, ktorý pôsobí ako kňaz a rehoľník v komunite minoritov v Bratislave - Karlovej Vsi. Slávil už sv. omšu z vigílie sviatku sv. apoštola Bartolomeja, patróna našej farnosti. Pozornosť veriacich upriamil na sochu sv. Bartolomeja nad vchodom do kostola. „Bartolomej si tu drží v rukách kožu, symbol svojej mučeníckej smrti. Vieme, že v prírode si niektoré zvieratá, napríklad hady, zvliekajú svoju kožu kvôli rastu. A tak je to aj v duchovnom živote. Aj my sa potrebujeme ‚duchovne‘ zvliekať zo starej kože, aby sme sa duchovne obnovovali. Bartolomej bol toho schopný.“

O sv. Bartolomejovi kázal v samotný deň jeho sviatku aj diakon Ján Mikuško počas sv. omše slúženej pánom farárom Jozefom Repkom. Okrem iného povedal: „Bartolomej bol o niečom presvedčený. A častokrát, keď sme o niečom presvedčení, ťažko sa nám mení názor. On však mal možnosť stretnúť Ježiša osobne. A osobné stretnutie je častokrát osožnejšie ako nejaké hlboké teologické rozhovory.“

Súčasťou deviatnika neboli len jednotlivé sv. omše s hosťami, ale aj krátke moderované diskusie, ktoré nasledovali po nich. Završením celého programu bolo slávnostné agapé na fare.

Text a foto: Petra Humajová

Čo pre vás znamená Prievidza a ľudia v nej?

(Anketa s kňazmi z deviatnika)

Na túto otázku v rámci diskusie s Milanom Petrášom odpovedali všetci kňazi, ktorí sa zúčastnili Prievidzského deviatnika. Ich odpovede ponúkame aj vám.

Martin Dado, farár v Čeríne: „V Prievidzi som prežil najkrajšie kaplánske roky svojho života. Keď sa povie Prievidza, vybaví sa mi radosť. Množstvo stretnutí, spoločných akcií, práce s mladými, so skautmi a množstvo krásnych zážitkov. Je to spomienka, ktorá ma vždy zahreje pri srdci.“

Dominik Kučera, farský administrátor v Opatovciach nad Nitrou: „Prievidza pre mňa znamená začiatok. Práve tu som začínal svoju kňazskú službu. Mal som tu veľmi dobré skúsenosti a stretol som množstvo dobrých ľudí. Mnohí veriaci, ktorých som tu spoznal, zostali mojimi priateľmi dodnes. Stále sme v kontakte a mám na toto obdobie veľmi pekné spomienky.“

Daniel Markovič, farár vo Zvolene-Sečkieri: „Prievidza pre mňa stále znamená veľa. Dodnes sú tu ľudia, ktorí sa mi ozvú alebo ktorých stretnem. Keď chodím domov, prechádzam cez Prievidzu, takže sa sem stále vraciam. Je to miesto, ktoré ma veľmi formovalo. Keď som sem prišiel z Kláštora pod Znievom, práve tu som pochopil, že na sebe musím neustále pracovať. Ľudia ma nútili premýšľať, vzdelávať sa a hľadať odpovede. Tento impulz zostal vo mne dodnes. Neustále čítam, študujem, hľadám nové poznatky z teológie. Nie preto, aby som niekomu dokazoval svoju učenosť, ale preto, aby som dokázal odpovedať na otázky, ktoré ľudia prinášajú. Práve toto si s Prievidzou najviac spájam. Je to miesto, ktoré ma povzbudilo k neustálemu rastu.“

Ján Mikuško, diakon v Prievidzi-meste: „Pociťujem za ňu predovšetkým veľkú vďačnosť. Každý deň žasnem nad tým,

aký je Boh dobrý. A veľmi často to zakúšam práve prostredníctvom ľudí. Rozprával som sa nedávno s paniami, ktoré pomáhajú na fare. Povedali mi, že mali vždy šťastie na dobrých kňazov. Ja som im na to odpovedal, že kňazi sa pri veriacich v Prievidzi cítia dobre. Aj ja osobne tu stretávam množstvo ľudí, ktorí majú radi svoju farnosť, modlia sa za svojich kňazov a vytvárajú prostredie prijatia. Ešte som nestretol kňaza, ktorý by na Prievidzu nespomínal rád. A teraz tomu začínam rozumieť aj ja.“

Ján Kraus, farár v Hliníku nad Hronom: „Pre mňa sú Prievidžania ľudia, ktorí sa stali súčasťou mojej rodiny. Keď kňaz odchádza z jednej farnosti do druhej, nie je to o tom, že by jednu rodinu stratil. Skôr sa jeho rodina rozširuje o ďalších ľudí. Samozrejme, nepamätám si už všetky mená, ale srdce si pamätá. Keď idem okolo Prievidze alebo si na vás spomeniem, vždy sa mi vybaví konkrétni ľudia a krásne chvíle. Boli to moje začiatky v kňazstve a na tie sa nezabúda. Veľmi rád spomínam na spoločné akcie, na mladých, na spoluprácu s kaplánmi aj na všetkých ľudí, ktorých som tu stretol.“

Martin Garaj, kaplán v Handlovej: „Mne sa vybaví v mysli predovšetkým konkrétna osobnosť a vzťahy. V Prievidzi som stretol mnoho ľudí, ktorí ma ovplyvnili. Otvorili mi svoje životy, svoje príbehy a dovolili mi vstúpiť do svojho sveta. Veľmi rád spomínam na spoločné stretnutia, rozhovory, opekačky, večerné posedenia aj obyčajné chvíle. Bolo tu množstvo pekných vzťahov a práve tie mi zostali v srdci. To je asi to prvé, čo sa mi vybaví, keď sa povie Prievidza.“

Dušan Rončák, farár vo Veľkom Krtíši: „Prievidza sú pre mňa ľudia, ktorým by som rád povedal: ‚Vytrvajte. Bud’te Boží.‘ Ako hovorí Ježiš: ‚Kto vytrvá až do konca, bude spasený.‘ Sme Cirkv na ceste. Putujeme k Bohu a každý z nás má svoje miesto. Dôležité je zostať verný a kráčať ďalej.“

Libor Straka, dekan Prievidzského dekanátu: „Prievidza je miesto plné výziev. Nie vždy je jednoduché tu žiť a nie vždy je jednoduché tu pôsobiť. Napriek tomu by som ľuďom odkázal jediné: Nevzdávajte to. A platí to zvlášť vo viere. Boh

je ten, ktorý človeku podáva pomocnú ruku aj v náročných situáciách. Dôležité je zostať tu, nezutekať a v dôvere v Boha vytrvať.“

Peter Pikulík, minorita v Bratislave - Karlovej Vsi: „Možno to vyznie tak trochu pateticky, ale pre mňa je Prievidza Boží dar. Takto by som chcel prijímať toto mesto i všetkých ľudí - že je to niečo, čo Boh vymyslel, že sem každého z nás dal. Chcem byť za to vďačný - i za každého jedného z vás.“

-red-

Behu pre mobilný hospic sa zúčastnili aj naši farníci

V sobotu 29. augusta 2026 sa v prievdzskom lesoparku uskutočnil 5. ročník charitatívneho podujatia *Beh pre mobilný hospic*. Účastníci si mohli vybrať beh na 5 km a medzigeneračný beh či prechádzku na 1 km. Registrovaných bolo približne 600 bežcov a „chodcov“. Najmladšími účastníkmi boli 2-mesačné dvojčiky a najstarším bol 85-ročný pán Ladislav z Bojníc.

Súčasťou programu boli aj sprievodné aktivity - kreatívne dielne pre deti, vzdelávací stánok *Ligy proti rakovine* či *Slovenského Červeného kríža* a dobročinný stánok, kde si bolo možné zakúpiť ručne zhotovené výrobky či kreslené obrázky. Celý finančný výťažok z tohto podujatia bol venovaný na zabezpečenie prevádzky *Mobilného hospicu sv. Lujza*, ktorý poskytuje služby ťažko chorým a zomierajúcim pacientom v našom regióne. „Bez komunity by to nešlo. Ďakujeme všetkým, ktorí nám pomáhajú,“ povedala zakladateľka hospicu MUDr. Emília Vlčková.

Podujatia sa zúčastnili aj viacerí naši farníci - a to nielen behom, ale predovšetkým dobrovoľníckou aktivitou pri sprievodných aktivitách. Naša farnosť je hospicu nablízku dlhodobo - vo farskom kostole bývajú pravidelné sv. omše za zosnulých pacientov hospicu a mnohí farníci ho podporujú finančne, modlitbou či dobrovoľníctvom. Táto ich konkrétna prítomnosť a pomocná ruka sú dôkazom toho, že kresťanstvo je predovšetkým životným štýlom a že bratská láska je poznávacím znakom Cirkvi v každom čase.

Text a foto: Mária Kvetová

Peter Kohút zložil prvé sľuby v reholi piaristov

V sobotu 29. augusta sa v piaristickom kostole v Prievidzi konala veľká slávnosť. Peter Kohút, absolvent piaristického gymnázia, zložil po ročnom rozlišovaní v čase noviciátu prvé sľuby do rúk pátra provinciála Stanislava Bujdáka, SchP.

Počas svätej omše zaznelo evanjelium o bohatom mladíkovi, ktorý sa Ježiša pýtal, čo má robiť, aby získal večný život. „V tomto evanjeliu zaznie jedna veta: „Ježiš naňho s láskou pozrel.“ To je možno najdôležitejšia veta celého tohto evanjeliového príbehu,“ zdôraznil v homílii páter Stanislav. „Skôr než Ježiš niečo od mladíka žiada, pozrie sa na neho s láskou. Takto sa začína každé kresťanské povolanie.“ Po skončení homílie vyjadril Peter svoj sú-

hlas so vstupom do rehole a prijal reholné rúcho. Všetci prítomní bratia piaristi ho medzi sebou privítali osobným pozdravom a blahoželaním. Svätá omša ďalej pokračovala prosbami a bohoslužbou obety. Svoj pozdrav a požehnanie novému členovi piaristickej rodiny po pátrovi provinciálovi poslal aj páter generál Carles Gil i Sager, SchP, ktorý ho uistil, že bude naňho myslieť vo svojich modlitbách. (foto str.35)

Petra Humajová

Banická omša: Osobné napomenutie ako cesta

V nedeľu 6. septembra 2026 sme v piaristickom kostole slávili svätú omšu za účasti baníkov. Banická omša bola spoločnou modlitbou za živých a zosnulých baníkov z Hornej Nitry, ktorí sa zaslúžili o rozvoj mesta a prievidzského regiónu. Na pozvanie Hornonitrianskeho banického spolku bol slávnostným celebrantom bývalý prievidzský farár Vladimír Slovák.

Vladimír Slovák v homílii upriamil pozornosť na význam osobnej zodpovednosti a kultúry bratského napomínania v medziľudských vzťahoch. Poukázal na to, že právo a povinnosť usmerniť druhého vychádza z prirodzenej zodpovednosti, ktorú voči sebe nesú partneri v manželstve, rodičia voči deťom, ale aj nadriadení a podriadení v zamestnaní či predstavitelia Cirkvi. Zdôraznil tiež, že konštruktívna kritika či napomenutie strácajú svoj význam, ak nie sú sprevádzané ochotou prevziať reálnu zodpovednosť. Cieľom akéhokoľvek usmernenia nemá byť povýšeneckosť ani trest, ale snaha pomôcť druhému človeku.

Banický spevokol Kahanec počas sv. omše zaspieval banické piesne: *Zdar Boh hore*, *Handlovské mamičky*, *Kamaráti bratia* a banickú hymnu *Banický stav*. V podaní Orchestra Prievidza spolu s miešaným speváckym zborom Rozkvet zaznelo tiež

dielo *Banická omša* hudobného skladateľa Josefa Buchnera. Jednotlivé časti sú komponované na melodické motívy starých banických piesní. Do tejto podoby *Banickú omšu* upravil hudobný skladateľ Zdenko Mikula (1916 - 2012) na žiadosť bývalého riaditeľa Základnej umeleckej školy v Prievidzi Jozefa Krška.

Hornonitriansky banický spolok slávnosť využil tiež na odovzdanie ocenenia *Čestný odznak za celoživotnú prácu v baníctve* Vladimírovi Janíkovi a Ladislavovi Mokrému.

Mesto Prievidza pripravuje Banickú omšu v spolupráci s Hornonitrianskym banickým spolkom už od roku 2013. Je už stabilnou súčasťou programu Banického jarmoku, pripomína banické tradície a históriu regiónu, no je zároveň duchovným aj kultúrnym zážitkom. (foto str. 36)

Alojz Vlčko

Originál sochy svätého Bartolomeja umiestnili do kostola

Socha svätého Bartolomeja v nike nad hlavným vchodom do farského kostola bola značne narušená v dezolátnom stave. Preto bola v roku 2006 pred obnovou fasády demontovaná a prevezená do ateliéru reštaurátora Dušana Hagaru.

Počas pôsobenia správcu farnosti ThLic. Vladimíra Slováka bol v roku 2018 vypracovaný návrh na reštaurovanie. Následne v roku 2019 bola vyhotovená kópia sochy a osadená do pôvodnej niky na fasáde kostola namiesto originálu.

Originál sochy bol zreštaurovaný a o jeho umiestnení sa rozhodovalo dlhšie, zvažovalo sa aj niektoré z múzeí. Napokon bol v auguste 2026 prevezený do tzv. „necpalskej kaplnky“ vo farskom Kostole sv. Bartolomeja v Prievidzi. Za bezpečné dopravenie sochy na miesto patrí vďaka okrem reštaurátora Dušana Hagaru aj pánovi Bátorovi a pánovi Oboňovi.

Alojz Vlčko, Foto: Dušan Hagara

Dvojica sôch sa vrátila na piaristický kostol

V utorok 15. septembra 2026 sa na Piaristickom námestí konala milá historická udalosť. Na fasádu kostola boli umiestnené dve sochy svätcov - svätého Ignáca z Loyoly a svätého Filipa Neriho.

Torzá originálov sôch boli ešte v roku 2006 počas rekonštrukcie fasády demonstované. Teraz sa podarilo Reholi piaristov zabezpečiť financovanie odborného reštaurovania z dotácie Ministerstva kultúry SR a vlastných zdrojov. Faksimilné odliatky sôch sa vďaka tomu vrátili na fasádu kostola a po dvoch desaťročiach opäť dotvárajú jeho výzdobu.

Účastníci požehnania sôch a malej slávnosti pred ich vyzdvihnutím na fasádu mali jedinečnú príležitosť vidieť sochy v životnej veľkosti zblízka. Išlo o pozoruhodný historický moment, pretože sochy sa nachádzajú na fasáde vo výške približne 30 metrov a podobnú možnosť uvidieť ich zblízka budú mať ľudia možno až o ďalšie desiatky rokov.

Reštaurovanie sôch zrealizoval akademický sochár, reštaurátor a umelec Dušan Hagara,

ktorému vďačíme aj za realizáciu mnohých ďalších obnovených diel v našom regióne. Veľké uznanie patrí aj pánom, ktorí zabezpečovali umiestnenie sôch žeriavom na fasádu. Aj sledovanie ich precíznej práce bolo pre prítomných zážitkom.

Text a foto: Alojz Vlčko

Pod'akovanie za dotácie z rozpočtu mesta Prievidza

Rímskokatolícka cirkev, farnosť Prievidza-mesto a Charita - dom sv. Vincenta, n.o. úprimne ďakujú mestu Prievidza za poskytnutie dotácií z rozpočtu mesta v roku 2026. Mesto Prievidza poskytlo dotáciu na sanáciu a ochranu kritických častí obnovy objektu ohradného múru a bášť, na ďalšiu etapu reštaurovanie Oltára sv. Michala v Mariánskom kostole, materiálo-technické zabezpečenie Prievidzskej púte k Nanebovzatej Panne Márii, organizovanie denného tábora pre deti a na prevádzku a činnosť prievidzskej charity.

Z rozpočtu mesta Prievidza bola farnosť Prievidza-mesto poskytnutá dotácia vo výške **380 €** na krytie časti nákladov, spojených s organizovaním denného tábora pre deti. Podujatie bolo realizované s podporou mesta Prievidza.

Prievidza

Dotáciu vo výške **400 €** mesto Prievidza poskytlo z rozpočtu na rok 2026 aj na krytie časti nákladov na sanáciu a ochranu kritických častí obnovy objektu - **Múr hradbový a bašty I.-V.** zapísaného v Ústrednom zozname pamiatkového fondu pod č. 875/2-7. Akcia bola realizovaná s podporou mesta Prievidza.

Mesto Prievidza poskytlo dotáciu vo výške **500 €** na krytie časti nákladov, spojených so IV. fázou reštaurovania oltára sv. Michala archanjela v Kostole Nanebovzatia Panny Márie (ÚZPF 826/1-2). Obno-

Prebehla IV. etapa reštaurovania oltára sv. Michala

va pamiatky bola realizovaná s podporou mesta Prievidza.

Už tradične podporilo mesto aj Prievidzskú púť k Nanebovzatej Panne Márii. Na účel pokrytia časti materiálo-technického zabezpečenia súvisiaceho s organizovaním

Prievidzskej púte na Mariánskom vršku (tribúna a ozvučenie) poskytlo mesto Prievidza zo svojho rozpočtu dotáciu vo výške **2000 €**. Podujatie bolo realizované s podporou mesta Prievidza.

Za poskytnutie dotácie z rozpočtu mesta Prievidza ďakuje aj **Charita - dom sv. Vincenta**, nezisková organizácia, ktorej zakladateľom je Rímskokatolícka cirkev, farnosť Prievidza-mesto. V roku 2026 bola činnosť charity realizovaná s podporou mesta Prievidza. Z rozpočtu mesta poskytnutá charite dotácia vo výške **15 000 €** na činnosť nízkoprahového denného centra na Košovskej ceste č. 19 v Prievidzi, poskytovanie pomoci a starostlivosti o bezprístrešných občanov (služba poskytovania spoločného stravovania, prevádzka hygienických zariadení a nocľahárne), náklady na energie (plyn, voda, električka), nákup potravín, čistiacich a hygienických potrieb.

Za všetky poskytnuté dotácie vyslovujeme úprimné Pán Boh zaplat'.

Jozef Repko, farár

Modlitba za celú cirkev

Naposledy sme hovorili o modlitbe, ktorá popisovala účinok Eucharistie na tých, ktorí ju prijímajú. Jedným z účinkov bolo aj „na uskutočnenie nebeského kráľovstva“.

V dnešnom článku sa pozrieme na všetkých, za ktorých bola prinesená táto duchovná obeta, ktorí sú súčasťou tohto kráľovstva.

Za zosnulých

Kňaz sa ďalej potichu modlí modlitbu: *„Prinášame ti túto duchovnú službu aj za zosnutých veriacich, za praotcov, otcov, patriarchov, prorokov, apoštolov, kazateľov, evanjelistov, mučeníkov, vyznávačov, pustovníkov a za duše všetkých spravodlivých, ktorí vo viere ukončili svoj život.“* V tejto modlitbe si pripomínáme tých, ktorí nás predišli a my veríme, že sú vo večnej radosti z Božej prítomnosti.

Osobitne za kráľovnú

Ak hovoríme o nebeskom kráľovstve, jedno miesto je tam výnimočné pre tú, ktorá bola pri Kristovi najbližšie. Kňaz, tentokrát nahlas, pripomína našu nebeskú matku Máriu, ktorá je súčasťou cirkvi a patrí jej prvé miesto hned

vedľa jej syna: *„Osobitne ti prinášame túto duchovnú službu za presvätú, prečistú, preblahoslavenú a slávnú Vládkyňu našu, Bohorodičku a vždy Pannu Máriu.“* Vyznávaním týchto titulov Bohorodičky pripomína, aké neoceniteľné bolo pre celé ľudstvo jej: *„Hľa, služobnica Pána, nech sa mi stane podľa tvojho slova.“* (Lk 1, 38)

Ľud velebí Bohorodičku

Ľud sa k zvolaniu kňaza spomínajúceho Bohorodičku pridáva a potvrdzuje jej veľkosť hymnom, ktorý pripomína jej prvenstvo medzi všetkými stvoreniami: *„Dôstojné je velebiť teba, Bohorodička, vždy blažená a nepoškvrnená Matka nášho Boha. Čestnejšia si ako cherubíni a neporovnateľne slávnejšia ako serafíni, bez porušenia si porodila Boha Slovo, opravdivá Bohorodička, velebíme ťa.“*

Jozef Durkot, gréckokatolícky kňaz

Prievidzu navštívi vладыka Milan Lach

V dňoch 5. až 8. novembra zavíta do prievidzskej gréckokatolíckej farnosti biskup Bratislavskej gréckokatolíckej eparchie Milan Lach, SJ. Cieľom jeho štvordňovej návštevy je naplnenie výzvy „byť bližšie k ľuďom, počúvať ich hlas a reflektovať ich vnímanie života v Cirkvi“.

Vладыka Milan si vybral Prievidzu ako pilotnú farnosť pre realizáciu projektu „zmenšovania vzdialenosti medzi ľuďmi a biskupom“, ktorý je nevyhnutným prvkom synodality - vzájomného načúvania všetkých členov cirkvi.

S biskupom sa budú môcť stretnúť ľudia aj celé rodiny nielen gréckokatolíckych

veriacich. Prioritou sú ale členovia gréckokatolíckej komunity. Bližšie informácie o programe jeho návštevy budú zverejnené neskôr vo farských oznamoch.

Jozef Durkot, správca gréckokatolíckej farnosti v Prievidzi

Povodne zmietli celé dediny

Nepál zasiahli 26. augusta ničivé povodne. V Himalájach na niektorých miestach pozdĺž rieky Bhote Koshi neostalo z dedín nič. Celé osady zmizli. Hotely a domy pri rieke odniesla voda. Doteraz sa potvrdilo vyše 1000 obetí a tisíce ďalších sú stále nezvestných.

Obrovská masa vody a bahna ničila všetko, čo jej stálo v ceste. Situácia je stále vážna, niekoľko komunít zostáva odrezaných od okolitého sveta a pátracie aj záchranné práce sú veľmi náročné.

Katolícka cirkev v Nepále pomáha

Katolíci tvoria v Nepále iba nepatrnú časť obyvateľstva. Cirkev má 13 farností a približne 10 000 veriacich. Napriek tomu sa jej pomoc neobmedzuje iba na kresťanov. Katolícka cirkev vždy slúžila ľuďom v Nepále bez ohľadu na ich vierovyznanie. Pokračuje v tom aj teraz, keď ľudia trpia a potrebujú pomoc.

Cirkev už začala s okamžitou pomocou a zároveň mapuje potreby v zasiahnutých oblastiach. Caritas Nepal zriadila komunitné kuchyne a zabezpečila potraviny pre 300 rodín na 15 dní. V oblastiach, kam sa zatiaľ nie je možné dostať, chce pomoc rozšíriť prostredníctvom miestnych partnerov. Hrozí ďalší dážď a mnohí ľudia stále spia pod holým nebom, takže medzi prioritami sú aj nepremokavé plachty, deky a podložky na spanie.

Podpora z celého sveta

Pre malú a geograficky rozptýlenú katolícku komunitu v Nepále je dôležité vedomie, že v tejto chvíli nezostala sama. Svoju blízkosť im medzi prvými vyjadril Svätý Otec, pápež Lev XIV. Rovnako sú vďační za modlitby a podporu Katolíckej cirkvi z celého sveta.

Apoštolský administrátor Nepálu prosí o modlitby za obete, nezvestných aj všetkých ľudí zasiahnutých katastrofou.

Pomôžme spoločne zasiahnutým ľuďom a prispějme akýmkoľvek milodarom na účet ACN:

IBAN SK09 0900 0000 0051 2133 9396

Názov účtu/príjemcu: ACN - Pomoc trpiacim Cirkvi

V mesiaci október môžete na tento účel prispieť aj do misijnej pokladničky vo farskom kostole. Všetkým dobrodincom srdečne ďakujeme!

Podakovanie patrí všetkým dobrodincom, ktorí prispeli do misijnej pokladničky pre ľudí postihnutých počas zemetrasení vo Venezuele a Kolumbii v mesiacoch august a september. Vďaka vám sme na účet ACN mohli poslať milodar vo výške 500 €.

Elena Cagaňová, členka Klubu priateľov misií

Foto: www.acnslovensko.sk

Klub priateľov misií oznamuje, že pri príležitosti Misijnej nedele, ktorá bude 18. októbra 2026, pripravujeme zbierku náboženskej literatúry, beletrie, detskej literatúry, ako aj devocionálií (sošky, kríže, ružence, obrázky, atď.) v termíne od 12. do 17. októbra 2026.

Novinky z piaristickej školy

Slávnostné otvorenie školského roka 2026/2027

V utorok 1. septembra 2026 Piaristická spojená škola F. Hanáka v Prievidzi slávnostne otvorila nový školský rok. Jeho začiatok žiaci oslávili spoločnou svätou omšou, počas ktorej prosili o Božie požehnanie, múdrosť a silu pre všetkých žiakov, učiteľov i rodičov. Začiatok nového školského roka prináša nové výzvy, príležitosti a ciele, ale aj množstvo spoločných chvíľ, ktoré budeme počas nasledujúcich mesiacov zdieľať. Veríme, že pred nami stojí obdobie plné objavovania, získavania nových vedomostí, osobného rastu a vzájomnej spolupráce.

Medzinárodná cena vojvodu z Edinburghu (DofE) na našej škole

Medzinárodná cena vojvodu z Edinburghu (DofE) je overený a komplexný vzdelávací program pre mladých ľudí vo veku 14 až 24 rokov, ktorý funguje pod záštitou britskej kráľovskej rodiny. Program bol založený v roku 1956 a odvtedy sa rozšíril do viac ako 130 krajín po celom svete, vrátane Slovenska, kde je aktívny od roku 2007. Cieľom programu je podporiť rozvoj charakterových vlastností a zručností, ktoré sú nevyhnutné pre úspešnú budú-

nosť mladých ľudí. Účastníci programu si stanovujú osobné ciele v oblastiach ako dobrovoľníctvo, fyzická aktivita, rozvoj zručností a dobrodružná expedícia, pričom za svoje úsilie môžu získať medzinárodne uznávaný certifikát. V rámci našej školy ponúkame tento program ako súčasť našich mimoškolských aktivít, čím podporujeme našich študentov v ich osobnom raste a príprave na budúce výzvy.

Jazyky zbližujú

To bolo mottom tohtoročného jazykového festivalu LingvaFest v Bratislave, ktorý sa uskutočnil v dňoch 10. - 11. septembra 2026. Študenti 2.G a sexty sa do metropoly Slovenska presunuli vlakom. Počas dve a pol hodinovej cesty príjemnenej vzájomnými rozhovormi sa ocitli v priestoroch Ekonomickej univerzity, dejisku tohto multijazykového podujatia. Program bol naozaj bohatý, žiaci si mohli vybrať z viacerých prednášok, rýchlokurzov jazykov, workshopov a kvízov. Okrem bežne rozšírených cudzích jazykov mali príležitosť spoznať svet Braillovoho písma, posunkového jazyka či esperanta.

Pripravili: Elena Blašková a Simona Lomnická, foto: archív školy

Piaristická komunita oslavovala sviatok svojho zakladateľa

Stretnutie Piaristickej fraternity

V nedeľu 23. augusta sa sv. omše o 9:30 v piaristickom kostole zúčastnili v hojnom počte členovia Piaristickej fraternity na Slovensku, aby spoločne oslávili sviatok sv. Jozefa Kalazanského. Počas kázne páter Juraj Ďurnek, SchP, pripomenul kľúčové momenty zo života zakladateľa rehole piaristov. Po sv. omši sa členovia Piaristickej fraternity stretli v átriu na agapé.

Kalazanské fórum

V pondelok 24. augusta sa na Kalazanskom fóre v Trenčíne zišlo približne 200 pedagogických a odborných zamestnancov z 3 slovenských piaristických škôl (Nitra, Prievidza, Trenčín). Spoločne si pripomenuli zakladateľa zbožných škôl. Organizácia podujatia sa medzi školami pravidelne strieda. Tento ročník sa zámerne konal v Trenčíne, Európskom hlavnom meste kultúry pre rok 2026.

Program sa začal úvodnými príhovorami a pokračoval sv. omšou. Počas kázne páter provinciál Stanislav Bujdák, SchP, využil na povzbudenie prítomných malbu zázračného rybolovu po vzkriesení Ježiša. Odporúčal im, aby nestrácali vieru aj keď sa im niekedy zdá, že ich námaha nemá zmysel. Ježiš vidí každú snahu a prijíma

ľudí aj so zdanlivo prázdnyimi sieťami.

Povzbudenie a radosť priniesol pedagógom koncert kapely Kapucíni. Záverečná časť bola venovaná pestrej ponuke workshopov zameraných na rôzne druhy umenia. Tento deň bude zamestnancom piaristických škôl pripomínať aj darček - originálna plátenná taška s kresbou pátra Mateja Kýšku, SchP *Spomienky na Florenciu*.

Duchovná obnova učiteľov

Nový školský rok 2026/2027 začali učitelia piaristickej školy v Prievidzi ako zvyčajne duchovnými cvičeniami. V dňoch 25. - 26. augusta ich v areáli rekreačného zariadenia Púšť viedol páter Peter Valachovič, SchP. Niesli sa v duchu témy *Priestor pre rast*.

Učitelia počas nich pracovali so súborom otázok, ktoré vyplývajú z ich práce, napríklad: „Čo robím, keď sa pomýlim? Čo chcem vo svojom vnútri chrániť? Aké dobro chcem podporovať? Aký malý konkrétny krok urobím v septembri, aby som sa posunul ako učiteľ ďalej?“ V tichu alebo v rozhovore s kolegami sa učitelia snažili na dané otázky odpovedať.

Pripravili: Anežka Kútiková a Elena Blašková, foto: archív piaristov

Nádej môže vyrásť aj tam, kde ju nevidíme

„Zavolať som ťa po mene,“ hovorí Pán v knihe proroka Izaiáša. Pred rokmi sa tiež z jedného vnútorného volania zrodila túžba priniesť útechu a odbornú pomoc tam, kde sa pozemský čas človeka kráti, no rastie potreba lásky a dôstojnosti.

O zrode mobilného hospicu v Prievidzi, každodenných výzvach a sprevádzaní chorých nám porozprávala MUDr. Emília Vlčková.

▪ Pre náš región a samotnú Prievidzu je požehnaním, že tu pôsobí Mobilný hospic Sv. Lujza. Ako vznikla myšlienka priniesť takúto formu pomoci práve do Prievidze?

Myšlienka alebo volanie do tejto služby prišlo do môjho srdca po návrate do práce z materskej dovolenky. Pracovala som ako detská lekárka, ale opakovane ma volali k pacientom v terminálnom štádiu onkologického ochorenia. Bola som pri lôžku pacientky, ktorá napriek dýchavičnosti v pokoji zomrela v kruhu rodiny. Hľadala som možnosti, ako túto službu uskutočniť.

▪ Prečo ste si vybrali za patrónku sv. Lujzu de Marillac?

Zakladajúci členovia našej neziskovej organizácie sú členmi vincentínskej rodiny. Sv. Lujza bola spolupracovníčka sv. Vincenta, spoluzakladateľka Spoločenosti Dcéry kresťanskej lásky. Všetkým nám bola blízka. Heslom sv. Lujzy bolo „Láska ukrižovaného Krista nás pobáda“, jej kláštorom boli domy chorých. Sestra Gorazda, ktorá začínala činnosť mobilného hospicu, túto charizmu žila.

▪ Téma nášho časopisu znie „Zavolať som ťa po mene“. Čo bolo tým hlavným impulzom, keď ste sa rozhodli pre prácu v mobilnom hospici?

Bol to hlas v srdci, ktorý som vnímala a začala som ho uskutočňovať. Stále sa v modlitbe pýtam: „Bože, čo mám robiť?“ Ja sama to nedokážem. Boh nám posielal ľudí.

▪ Zmenila táto práca váš osobný pohľad na hodnotu ľudského života?

Vážim si ľudský život od narodenia po prirodzenú smrť. Práca ma núti zamýšľať

sa nad hodnotou každej ľudskej bytosti a d'akovať za tých, ktorí dokážu svoje utrpenie prijímať a nieť.

▪ S akými najväčšími výzvami - ľudskými či materiálnymi ste sa museli od vzniku hospicu popasovať?

Založili sme neziskovú organizáciu, následne sme získali licenciu na prevádzku ambulancie všeobecného lekára a mobilného hospicu. V tom období (rok 2009) bol vo Vestníku MZ SR definovaný pojem mobilný hospic, ale chýbali ďalšie vykonávajúce predpisy a zákony. Napríklad výkony lekára paliatívnej medicíny neexistovali, preto sme prácu nevedeli vykázať a nebola platená.

V legislatíve sa veľa vecí posunulo dopredu. Práca na nastavení systému paliatívnej starostlivosti na Slovensku však pokračuje. Problém vnímame v obmedzení počtu návštev zdravotnej sestry na 20-x do roka. Pacienta nechceme opustiť a pokračujeme v starostlivosti do konca.

▪ Pre akých pacientov je mobilný hospic určený? V akom okruhu dokážete za pacientami dochádzať?

Mobilný hospic poskytuje ambulantnú špecializovanú paliatívnu starostlivosť.

Je určený pre pacientov v terminálnom štádiu ochorenia, ktorí majú symptómy ochorenia ako napríklad bolesť, dýchavičnosť a zomierajúcim pacientom. Pacient musí byť do mobilného hospicu odporučený lekárom. Starostlivosť poskytujeme v okruhu do 30 km.

▪ **Práca mobilného hospicu je postavená na tímovej spolupráci. Kto všetko tvorí tento tím a aké činnosti sa vykonávajú?**

Paliatívna starostlivosť vo svete vznikla z ľudskej potreby postarať sa o nevyliciteľne chorých. Zakladateľka prvého Hospicu sv. Krištofa v Londýne Cecily Sandersová je priekopníčkou konceptu celkovej bolesti. Hovorí: „Pochopila som, že zomierajúci potrebujú nielen lepšie tlmenie bolesti, ale lepšiu celkovú starostlivosť. Potrebujú priestor, aby boli sebou samými. Zaviedla som pojem totálna bolesť, lebo som pochopila, že ľudia trpia nielen telesnou, ale aj spirituálnou, psychickou a sociálnou bolesťou, ktoré sa všetky musia liečiť.“

Tieto jednotlivé typy bolesti majú i naši pacienti. Fyzickú bolesť tlmí lekár a sestra, sociálnu bolesť sociálny pracovník, psychickú bolesť psychológ a spirituálnu duchovný. Všetkých potrebujeme v tíme. Fyzickú bolesť tlmí lekár a sestra v zdravotníckom zariadení, ktoré sa volá mobilný hospic. Sociálnu bolesť chorého a rodiny zmierňujú sociálne pracovníčky formou špecializovaného sociálneho poradenstva a smútkového poradenstva. Teraz sme prijali do tímu i psychologičku. Duchovného prizývame podľa želania pacienta.

▪ **Pri svojej práci ste svedkami veľmi krehkých momentov. Máte nejaký príbeh z praxe, na ktorý stále spomínate?** Máme v starostlivosti muža, otca šiestich školopovinných detí. V rozhovore som mu povedala, že lekári vyčerpali všetky liečebné možnosti a ochorenie sa dostáva do štádia, kedy sa nedá vyliečiť. Pochopil to. Ostal ticho a premýšľal. Povedala som mu, že toto je čas, aby povedal najbližším d'akujem, mám ťa rád, prepáč,

odpusť. Prezradil mi, že u dvoch detí nemá priznané otcovstvo a túžil to napraviť. Je už ležiaci. Naše sociálne pracovníčky mu splnili túžbu a spolu s matkou detí to zrealizovali.

▪ **Máte požičovňu kompenzačných pomôcok pre rodiny v starostlivosti, ale aj pre verejnosť. Čo všetko sa dá u vás požičať?**

Požičovňu zdravotných pomôcok prevádzkujeme podľa Zákona o sociálnej pomoci. Zapožičiavame hlavne elektrické polohovateľné lôžka, invalidné vozíky, kyslíkové koncentrátory, WC-kreslá. Túto službu poskytujeme za poplatok. Napríklad fajčenie je kontraindikácia a pacient nemá nárok na kyslíkový koncentrátor hrađený zdravotnou poisťovňou.

▪ **Zdravotné poisťovne však, čo viem, preplácajú len časť skutočných nákladov na domácu paliatívnu starostlivosť...**

Zdravotnú starostlivosť a špecializované sociálne poradenstvo poskytujeme bezplatne. Nízke platby od zdravotných poisťovní nepokrývajú náklady na túto starostlivosť. MZ SR poskytuje v tomto období dotácie na stabilizáciu personálu, ale dotácie sú tiež limitované. Číže financovanie je nestabilné, nedostatočné. V terajšom období pokrýva 50 % nákladov.

▪ **Ako nezisková organizácia ste odkázaní na dary a 2 % z daní. Na čo konkrétne sa tieto zdroje využívajú?**

Dary nám pomáhajú pokryť náklady prevádzkové, mzdové, náklady na lieky, vzdelávanie. Tiež pomáhame rozšíriť túto službu v regióne Banská Bystrica. Prijali sme do nášho tímu i psychológa ako odpoveď na potreby našich pacientov a ich rodinných príslušníkov. Pacienti, ktorým sa táto služba poskytla, sú vďační.

▪ **Máte spoločný manažérsky sen pre hospic Sv. Lujza?**

Vnímam, že potreba tejto služby je veľká. Bola by som rada, aby pre ľudí pokračovala, aby sme mali dostatok síl v nej pokračovať.

O charitatívnych projektoch hospicu nám viac prezradila sociálna pracovníčka Veronika Takáčová.

▪ **Organizujete rôzne charitatívne podujatia. 29. augusta prebehol v prievidskom lesoparku už 5. ročník športovo-charitatívnej akcie „Beh pre mobilný hospic“. Čo je cieľom tohto podujatia?**

Beh pre mobilný hospic (*foto 1*) organizujeme, pretože každý účastník má možnosť pochopiť, že paliatívna starostlivosť nie je len o umieraní. Je o živote, dôstojnosti a podpore rodín v tých najťažších chvíľach. Ak vďaka tomuto podujatiu spozná našu prácu čo i len jeden človek, ktorý ju bude potrebovať, potom naša námaha stála za to.

Jeho cieľom je taktiež spájať komunitu, priblížiť sa, zviditeľniť domácu paliatívnu starostlivosť a zároveň získavať finančné prostriedky na činnosť Mobilného hospicu Sv. Lujza. Piaty ročník spojil 605 účastníkov a približne 100 dobrovoľníkov. Dôležitou súčasťou behu je sprievodný program, prostredníctvom ktorého ponúkame aktivity zamerané na prevenciu, smútkové poradenstvo či nácvik empatie. Nechýbajú ani kreatívne aktivity pre deti a charitatívne stánky s výrobkami našich dobrovoľníkov, klientov, pacientov. Výťažok používame na starostlivosť o nevylečiteľne chorých pacientov a ich rodiny v domácom prostredí.

▪ **Ďalším podujatím je tzv. „papučový deň“. Kedy sa bude konať? A aké poslanstvo v sebe nesie?**

Papučový deň sa uskutoční 7. októbra. Jeho poslanstvom je jednoduchá, ale dôležitá myšlienka: „*Žiť doma. Až do konca.*“ Papuče sú symbolom domova - bezpečia, pohodlia, miesta, kde si väčšina z nás želá zostať aj vtedy, keď vážne ochorie a potrebuje paliatívnu starostlivosť. V tento deň si symbolicky obujeme papuče a spolu s dobrovoľníkmi navštívime školy, úrady, mestá a obce v našom regióne.

Súčasťou kampane sú aj ručne pletené

papučky našich dobrovoľníčok, ktoré ponúkame za dobrovoľný príspevok (*foto 2*). Výťažok smeruje na podporu činnosti Mobilného hospicu Sv. Lujza. Na darovacej stránke môže verejnosť podporiť našu prácu aj priamo: <https://darujme.sk>

▪ **Boli ste tiež súčasťou festivalu Hviezdna Prievidza.**

Áno, boli sme aj súčasťou tohto festivalu (*foto 3*). Pripravili sme viacero komunitných aktivít, medzi nimi napríklad „Zasad' nádej“. Spoločne s návštevníkmi zasadíme 200 cibuliek narcisov ako symbol nádeje a pripomienku, že nádej môže vyrásť aj tam, kde ju ešte nevidíme.

Okrem toho si návštevníci namaľovali kamienky, ktoré si odniesli so sebou, ale nechali si ich doma, lež niekde v meste. Ten, kto ich nájde, sa poteší. Na každom kamienku je QR kód na darovaciu stránku, kde sa dozvedia o mobilnom hospici a môžu prispieť, čím sa naplní myšlienka: „*Pošli dobro ďalej.*“

▪ Čo všetko ešte tento rok plánujete?

Do konca roka plánujeme ešte zrealizovať akciu *Vianočný odkaz do neba* a pripraviť charitatívny stánok pred kostolom. *Vianočný odkaz do neba* je chvíľou, keď môžeme spoločne myslieť na tých, ktorí nám chýbajú. Už štvrtý rok sa pokúsime vytvoriť bezpečný priestor na smútok, vďačnosť, spomienku, že Vianoce nie sú pre všetkých v našej komunite šťastné a veselé. Rozumieme tomu a možno práve napísanie odkazu môže priniesť človeku úľavu.

Veľmi sa tešíme tiež z dokončenia *Záhrady povzbudenia* pri našom Centre pre paliatívnu starostlivosť (foto 4). Na jar ju budeme môcť naplno ponúknuť ľuďom ako miesto pre chvíľu oddychu, stretnutie, ticho, rozhovor aj malé povzbudenie v náročnom dni.

Anna Gálová ml.

Foto: archív mobilného hospicu

Na sklonku života človek nepotrebuje drahé veci, tituly ani úspechy. Potrebuje len vedieť, že je milovaný a na svoju bolesť nie je sám. Či už hospicu pomôžeme modlitbou, 2 % z daní, hodinou svojho času ako dobrovoľníci, staneme sa pre niekoho anjelom. Láska je to jediné, čo zostane, keď sa pozemský príbeh naplní.

1. 2.
3. 4.

Som človekom, ktorého Boh pozná a oslovuje

Rád by som sa s vami podelil o pár myšlienok z nádherného čítania, ktoré nachádzame vo Svätom písme. Je tam veta, ktorá môže na prvý pohľad pôsobiť jedno-ducho, no pri hlbšom zamyslení v sebe ukrýva veľmi silné posolstvo: „Zavolal som ťa po mene.“ (Iz 45,4)

Tieto slová Boh hovorí perzskému kráľovi Kýrovi. Je zaujímavé, že Kýros nebol Izraelita a podľa samotného textu Boha nepoznal. Napriek tomu Boh hovorí: „Zavolal som ťa po mene, hoci ma nepoznáš.“ Práve v tom je ukrytá nádherná myšlienka. Kýros ešte nepozná Boha, ale Boh pozná Kýra. Boh ho pozná po mene a má s ním svoj zámer. A tak sa dostávame k úžasnej pravde, že človek nemusí najskôr dokonale poznať Boha, aby bol Bohom poznaný, oslovený a povolaný.

Označenie človeka

Dnes meno často vnímame predovšetkým ako označenie človeka. Potrebujeme ho, aby sme vedeli, kto je kto. V biblickom a starovekom myslení však meno znamenalo oveľa viac. Súviselo s identitou človeka, jeho charakterom, príbehom a niekedy aj s jeho poslaním. Meno mohlo vyjadrovať určitú vlastnosť alebo nádej, ktorú do človeka vkladali jeho rodičia. Preto veta: „Zavolal som ťa po mene.“ nemusí znamenať iba: „Viem, ako sa voláš.“ Je v nej niečo oveľa osobnejšie: „Poznám ťa. Vidím ťa. Obraciam sa práve na teba.“

Táto myšlienka mi pripomína príbeh o Golemovi, ktorého poznáme z filmu *Císařův pekař - Pekařův císař*. Golem je vytvorený z hlíny a oživa vďaka šému, ktorý je vložený do jeho čela. Slovo šém pochádza z hebrejčiny - šém (שם) znamená meno. V židovskej tradícii je šém spojený aj s Božím menom a posvätnou mocou mena. Samozrejme, biblické čítanie a príbeh o Golemovi nie sú to isté. Nemôžeme povedať, že človeka doslova oživuje jeho meno. Vieme, že „Duch

je ten, čo oživuje.“ (Jn 6,63) Golem je predovšetkým príbeh a symbol. Napriek tomu je zaujímavé, akú hlbokú paralelu v ňom môžeme vidieť. Golem je bez šému iba hmota. Keď dostane šém, dostáva schopnosť žiť a konať.

A človek? Človek dostáva svoje meno a tým je určitým spôsobom oslovený k životu. Meno hovorí: *Ty nie si niečo. Ty si niekto*. A práve tu sa môžeme vrátiť k slovam z Izaiáša: „Zavolal som ťa po mene.“ Poukazujú na to, že Božie poznanie človeka predchádza človekovo poznanie Boha. Možno niekedy hľadáme Boha a myslíme si, že človek sám musí Boha najprv nájsť. Biblia však prináša aj opačný pohľad: Boh už pozná človeka a môže ho volať skôr, než človek pochopí, kto ho volá.

Význam mena

A tu sa dostávame k významu nášho vlastného mena. Každý človek má meno. A každé meno má svoj pôvod a svoj význam. Samozrejme, neznamená to, že význam mena je doslovný životný program, ktorý musí človek naplniť. Nemusíme si myslieť, že všetko v našom živote je vopred zakódované v niekoľkých písmenách nášho mena. Môžeme sa však na svoje meno pozrieť ako na symbol a pozvanie. Ak moje meno znamená napríklad pokoj, môžem sa pýtať: *Ako môžem prinášať pokoj ľuďom okolo seba?*

Ak znamená silu, môžem premýšľať: *Na čo mám svoju silu použiť? Komu môže slúžiť?*

Takto sa z významu mena môže stať určitý obraz nášho poslania. Dalo by sa to vyjadriť jednoduchou cestou: *Meno → identita → povolanie → poslanie → milosť*.

Najprv som človekom, ktorého Boh pozná. Potom som človekom, ktorého Boh oslovuje. A z tohto oslovenia môže vyrásť povolanie. Nie preto, aby som si vlastnou silou vybudoval nejakú dokonalú verziu seba, ale aby som s Božou pomocou naplnil dobro, ku ktorému ma Boh vedie.

Preto je dôležitá posledná časť tejto myšlienky: milosť. Naše poslanie nie je niečo, čo musíme zvládnuť sami. Ak je Boh ten, ktorý nás volá po mene, potom je aj ten, ktorý nám dáva silu odpovedať na toto volanie.

Možno teda naše meno nie je hotovou odpoveďou na otázku, kým máme byť. Možno je skôr otázkou, ktorú nám život kladie: Čo urobím s tým, čo bolo do môjho života vložené? A možno práve preto je veta „Zavolať som ťa po mene.“ taká krásna. Nie je to iba informácia o našom mene. Je to pozvanie. Boh ma pozná.

Boh ma oslovuje. Boh ma volá. A jeho milosť mi pomáha odpovedať.

Meno teda nemusí byť iba slovo, ktorým ma iní rozpoznávajú. Môže byť pripomienkou toho, že som jedinečný človek, ktorého Boh pozná osobne. A tak ako šém v príbehu o Golemovi symbolicky prináša život neživej hmote, aj meno môže byť pre nás symbolom niečoho hlbšieho: človek oživa naplno vtedy, keď objaví, že je poznaný, milovaný a povolaný.

Nekladme si teda otázku: Čo znamená moje meno? Pýtajme sa skôr: Čo chce Boh prostredníctvom môjho života povedať svetu? Je to otázka, na ktorú môžeme hľadať odpoveď po celý svoj život.

Text: Ján Mikuško, diakon
Foto: Mária Melicherčíková

...tri otázky pre nášho rodáka Petra Kohúta, ktorý zložil prvé sľuby v reholi piaristov

Rehoľa piaristov bola koncom augusta oficiálne obohatená o nového člena. Zložením prvé sľubov sa do nej začlenil náš rodák a absolvent piaristického gymnázia Peter Kohút. Pri tejto príležitosti sme mu v rámci rubriky Na okraj položili tri otázky.

1 V sobotu 29. augusta si zložil prvé sľuby v reholi piaristov. Ako novic si v nej však strávil už celý predchádzajúci rok. Čo sa počas neho dialo?

Môj noviciát sa začal 23. augusta 2025 pri ranných chválach v komunitnej kaplnke v Nitre. Do noviciátu som v daný rok nastúpil sám, a preto som aj zostal v Nitre a nešiel do Poľska, ako bývalo zvykom predtým.

Trvalo mi istý čas, kým som si zvykol na spôsob života v komunite, ale čoskoro som si ho obľúbil. Môj deň bol rámcovaný spoločnými modlitbami ráno a večer. Zvyšok dňa vyplňalo štúdium a činnosti vo vnútri domu alebo v záhrade. Dostal som sa tiež k práci v našej historickej knižnici, ktorú máme v Nitre. Môj magister - páter Marek Kotras - ma brával na výlety, aby som spoznával piaristické pôsobenie na rôznych miestach Slovenska, alebo aby som mal tú česť stretnúť sa s pátrami, ktorí už z rôznych dôvodov nežijú v komunitách.

2 Rehoľu piaristov poznáš už od malička. Čím si ťa získala práve ona?

Je pravda, že ešte skôr, ako si dokážem pamätať, sme sa s rodinou motali okolo piaristov. Dôvodom bolo aj to, že moja mamina je učiteľkou na prvom stupni ich základnej školy. Bolo teda prirodzené, že mňa a môjho brata dali rodičia práve na túto školu. V tom čase ma mal na starosti páter Janko Hríb. Keď som podrástol, bol som sprevádzaný pátrom Marekom Kotrasom, ktorý sa vtedy staral o druhý stupeň. A keď som sa dostal na strednú školu, začali sa o môj duchovný rast starať pátri Juraj Ďurnek, Matúš Palaj a Peter Valachovič. Uvedomil som si, že keď som toho toľko zadarmo dostal, je čas, aby som aj ja zadarmo dal. A prečo nie v inej reholi? Lebo som mal a stále mám srdce zapálené pre chudobné deti a mladých. Chudobné v zmysle dnešnej doby. Chudobné na čas od najbližších, pozornosť od iných alebo ochudobnené o bezpečný prístav, ktorý možno inde nedostávajú.

3 Témou októbrového čísla Bartolomeja sú slová: „Zavolať som ťa po mene.“ Ako si vnímal (a stále vnímaš) toto zavolanie ty vo svojom živote?

Táto téma je mi naozaj blízka, lebo práve cez moje meno ma pred niekoľkými rokmi Boh pritiahol bližšie k sebe. Zároveň som si teraz zvolil rehoľné meno Peter od Boha Otca. Viem teda a som si istý, že práve on, Boh Otec, o mne vie. Poznám moje meno a to, čo sa za ním skrýva. Moje talenty, moje túžby, moje pády a aj moje zlyhania. A naozaj je pre mňa vždy povzbudzujúce uvedomiť si, že aj keď ho sklamem, on ma vždy znova a znova, každý jeden raz, mojim menom zavolá späť.

Text: Petra Humajová, foto: Juraj Maroš

Thomas Merton: Mystici a zenoví mistři

Ústredným študijným záujmom a ťažiskovou témou kníh amerického mnícha Thomasa Mertona bola kontemplácia. Tá bola pre neho ale v prvom rade spôsobom života v americkom opátstve Gethsemani v Kentucky.

Hlboké poznanie katolíckej kontemplatívnej tradície a klauzúrny život nemali u Mertona za následok izoláciu od sveta. Viedol bohatú korešpondenciu s osobnosťami svojej doby a svojou spisovateľskou činnosťou podporoval mnohé mierové iniciatívy. Zomrel len pár rokov po Druhom vatikánskom koncile, ale inšpirácie koncilového ducha, napríklad aj vzhľadom na vzťah cirkvi k iným náboženstvám, ho naplňali už pred ním.

V *Nostra Aetate*, Deklarácii o postoji cirkvi k nekresťanským náboženstvám, sa píše: „Katolícka cirkev nezavrhuje nič z toho, čo je v týchto náboženstvách pravdivé a sväté. S úprimnou úctou hľadá na spôsoby konania a správania, na pravidlá a učenia, ktoré sa síce v mnohom líšia od toho, čo ona sama zachováva a učí, no predsa nezriedka odzrkadľujú lúč Pravdy, ktorá osvecuje všetkých ľudí.“

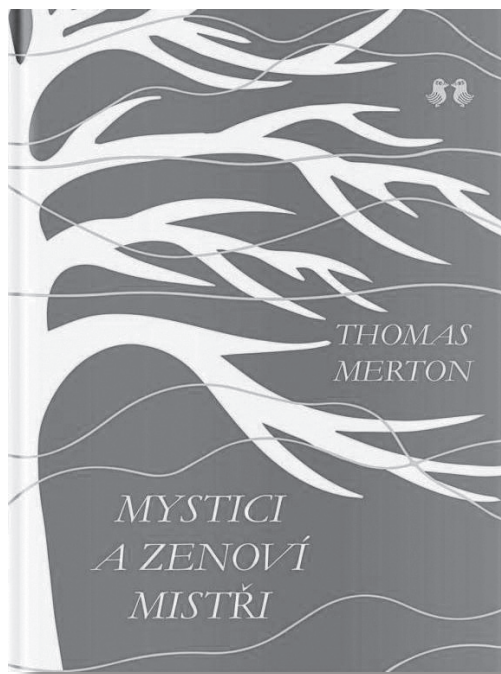
Tieto slová sa vzťahujú aj na veľké duchovné tradície Východu ako budhizmus a hinduizmus. Práve tie sa stali v posledných rokoch Mertonovho života predmetom jeho intenzívneho skúmania.

Kniha *Mystici a zenoví mistři* je súborom viacerých samostatných textov, ktorých spoločným menovateľom je snaha dopátrať sa k tomu najlepšiemu z duchovných pokladov Východu a Západu nazhromaždených v priebehu tisícročí. Názvy jednotlivých kapitol nám hovoria o šírke Mertonovho záberu: Klasické čínske myslenie, Jezuiti v Číne, Anglickí mystici, Ruskí mystici, Protestantský monasticizmus, Kontemplácia a dialóg, Budhizmus a moderný svet...

Veľkou prednosťou Thomasa Mertona je schopnosť syntézy. Text, hoci nie je ľahkým čítaním, má dynamiku a bez

domýšľavého zjednodušovania sa snaží o vystihnutie podstaty. Medzináboženský dialóg sa v čase jeho vzniku len rodil a Merton bol jedným z prvých autorov, ktorý k cudzím tradíciám pristupoval s intelektuálnou poctivosťou a rešpektom. Zároveň nebol naivným synkretikom, ktorý by chcel poprieť zjavné rozdiely a prehlásiť všetky cesty za rovnako dobré a pravdivé. Boh sa však vo svojej nekonečnej slobode a láske dotýka, koho chce. Práve skúsenosť kontemplácie jednotlivcov rôznych tradícií sa stáva pevným oporným bodom nádeje jednoty.

Text: Peter Pikulík, OFMConv
Foto: www.static.artforum.sk

Modlitba po prijímaní

Po svätom prijímaní nastáva v kostole často chvíľa ticha. Je to vzácny okamih. Prijali sme do svojho srdca samotného Krista a môžeme jednoducho zostať v jeho prítomnosti.

Nemusíme hneď niečo hovoriť. Môžeme mu poďakovať, zveriť mu svoje starosti alebo mu len dovoliť, aby bol s nami. Aj toto ticho je dôležitou súčasťou slávenia Eucharistie.

Prosba o ovocie

Po chvíli ticha však svätá omša pokračuje. Kňaz sa postaví a modlí sa modlitbu po svätom prijímaní. Patrí medzi modlitby, ktorými kňaz ako predsedajúci zhromaždeniu obracia celú komunitu k Bohu. A hoci ju prednáša kňaz, je to zároveň modlitba nás všetkých. Na jej konci odpovedáme: „Amen.“ Tým vyjadrujeme, že sa k tejto prosbe pripájame.

Čo vlastne v tejto modlitbe prosíme? Predovšetkým o to, aby Eucharistia, ktorú sme prijali, priniesla v našom živote svoje ovocie. Veď sväté prijímanie nie je iba krásnym okamihom, ktorý sa skončí odchodom z kostola. Krista sme prijali preto, aby nás

premieňal a aby jeho život postupne prenikal do nášho každodenného života.

Späť do každodennosti

Aj samotné slová jednotlivých modlitieb po prijímaní často hovoria o sile, ktorú nám Eucharistia dáva, o ochrane pred hriechom, o jednote, o vytrvalosti vo viere či o večnom živote. Prosíme teda, aby to, čo sme slávili pri oltári, pokračovalo aj v našom živote.

Je v tom určitá logika. Pri svätej omši sa stretávame s Kristom, aby sme potom mohli s Kristom žiť. Eucharistia nás zhromažďuje, ale zároveň nás posieľa späť do nášho každodenného prostredia. Do rodiny, medzi kolegov, priateľov, susedov i medzi ľudí, s ktorými to niekedy nie je jednoduché.

Preto modlitba po prijímaní nie je iba akousi „bodkou“ za svätým prijímaním. Je prosbou, aby prijatý Kristus prinášal ovocie. Aby sme po svätej omši dokázali byť trpezlivejší, ochotnejší odpustiť, pozornejší voči druhým a odvážnejší konať dobro. Aby bolo na našom živote vidieť, koho sme prijali.

Pekne to vyjadruje svätý Pavol slovami: „Už nežijem ja, ale vo mne žije Kristus.“ (Gal 2,20) Práve k tomu nás Eucharistia vedie - aby Kristus nebol iba niekým, koho prijímame v kostole, ale aby sa stal Pánom celého nášho života.

Text: Oto Dokoupil, kaplán
Foto: Mária Melicherčíková

Tip pána kaplána:

Po svätom prijímaní si doprajme chvíľu ticha. Nemusíme hľadať veľké slová. Skúsme jednoducho povedať: „Ježišu, ďakujem, že si prišiel ku mne. Zostaň so mnou a premieňaj môj život.“

Muž tajomný

Žiť ako svätý Jozef

Postava svätého Jozefa patrí medzi najtajomnejšie osobnosti Nového zákona. Evanjelíá o ňom zachovali len stručné informácie, preto sa jeho život stal predmetom záujmu apokryfnej literatúry.

Tieto texty vznikali od 2. do 6. storočia a snažili sa dopĺňať biblické rozprávania o Ježišom detstve a jeho rodine. Apokryfy priniesli príbehy o pôvode Jozefa, jeho rodokmeni i rodinnom živote. Hoci nepatria medzi kanonické knihy Písma, významne ovplyvnili kresťanskú tradíciu, umenie a ľudovú zbožnosť. Práve vďaka nim sa rozšírili mnohé predstavy o udalostiach spojených s narodením Ježiša a životom jeho pestúna.

Svätý Jozef v Jakubovom protoevanjeliu
Jakubovo protoevanjelium ponúka osobitný pohľad na postavu svätého Jozefa. Na rozdiel od novozákonných evanjelií vystupuje Jozef ako aktívny ochranca a sprievodca Márie. Text opisuje skúšku, ktorej boli obaja vystavení po zistení Máriinho tehotenstva. Pred veľkňazom museli podstúpiť starozákonný obrad „vody skúšky“, ktorý mal odhaliť prípadnú vinu. Jozef aj Mária však skúškou prešli bez ujmy, čím sa potvrdila ich nevinnosť. Následne Jozef prijal Máriu do svojho domu a dôveroval Božiemu vedeniu.

Protoevanjelium ho predstavuje ako spravodlivého, pokorného a starostlivého muža, ktorý sa napriek pochybnostiam spolieha na Boha. Pri Ježišom narodení zabezpečuje Márii pomoc a vystupuje ako ochranca rodiny. Dielo tak zdôrazňuje jeho vieru, zodpovednosť a významné miesto v kresťanskej tradícii.

Svätý Jozef ako vzor otcov a ochranca rodiny

Osobnosť svätého Jozefa je opradená mnohými tradíciami a legendami. Apokryfné

texty, najmä Pseudo-Tomášovo evanjelium detstva, prinášajú príbehy o Ježišom detstve a vykresľujú Jozefa ako starostlivého otca, ktorý sa snaží viesť a chrániť zverené dieťa. Zaujímavá je aj legenda o malom Ježišovi, ktorému Jozef len ťažko hľadal dobrého učiteľa, pretože všetkých prevyšoval svojimi vedomosťami.

Hoci historické detaily Jozefovho života zostávajú nejasné, kresťanská tradícia zdôrazňuje jeho čnosti: pracovitosť, vernosť, pokoru a hlbokú vieru. Svätý Jozef sa tak stal symbolom zodpovedného manžela, otca a ochrancu rodiny. Jeho príklad ukazuje, že svätosť možno žiť aj v každodenných povinnostiach a tichej službe bližným. Dnes je preto patrónom mužov, otcov a kresťanských rodín.

Z knihy *Žiť ako svätý Jozef*, Juraj Pigula, OSA; *Muž tajomný*

Spracoval: Miroslav Turanský
Foto: Mária Melicherčíková

Lukáš Petráš

Prednedávnom sme si pripomenuli kňaza Andreja Truchlého-Sytnianskeho, ktorý pôsobil v našom meste a zanechal v ňom výraznú stopu. Dnes si spomenieme na ďalšieho zasväteného muža, ktorý pochádzal z vtedy samostatnej obce, dnes súčasti Prievidze, z Necpál nad Nitrou.

Lukáš Petráš sa narodil 2. novembra 1894 v rodine roľníka Michala Petráša (Ličiike) a Márie, rod. Flimelovej. Bol najstarším synom. Mal troch mladších bratov, Michala, Jána a Jakuba. Žil v dome č. 36 v Necpaloch nad Nitrou.

Aktívny vo verejnom živote

Po maturite v Prievidzi sa prihlásil do seminára v Banskej Bystrici a teológiu študoval aj v Maďarsku. V roku 1918 bol vysvätený za kňaza. Bol kaplánom v Detve, v Handlovej a od roku 1923 sa stal profesorom náboženstva na gymnáziu v Prievidzi. Tu sa podujal napísať učebnicu o mravouke pre piaty a šiesty ročník. Bolo to v období, keď bol nedostatok slovenských učebníc na vyučovanie náboženstva. Učebnica bola schválená a používala sa až do roku 1950.

Petráš si dopisoval s pápežským prelátom Andrejom Hlinkom, ktorý ho požiadal o prípravu ďalších publikácií. To sa podarilo a zo stredoškolských učebníc mu vyšli ešte *Cirkevné dejiny* (1941) a *Apologetika* (1942). Viedol Spolok katolíckej priemyselnej mládeže, pričínal sa o založenie Slovenského katolíckeho skautingu (1933). Aktivizoval sa aj vo verejnom živote. V tridsiatych rokoch minulého storočia bol členom okresného zastupiteľstva, pracoval v Matici slovenskej, Klube československých turistov, Muzeálnom spolku hornej Nitry, publikoval v mnohých periodikách, viedol časopis *Naš kraj*. Vykonával školské inšpekcie v rámci okresu.

Bojnický farár

Po smrti bojnického prepošta Karola Antona Medveckého 11. decembra 1937 vymenoval biskup Marián Blaha Petráša

za bojnického farára. 1. augusta 1938 sa ujal svojho úradu a 28. augusta 1938 bol slávnostne inštalovaný.

Organizoval misie a neúnavne vysluhoval sviatosti. Po potlačení Slovenského národného povstania sa s jeho vedomím vo farských horách v Kanianke ukrývali viaceré židovské rodiny. Petráš mal o tieto rodiny a ich zabezpečenie starosť. Viackrát mu pomohol horár Rus a brat Ján, ktorý niekoľkokrát na konskom povoze doviezol k Rusovi potraviny pre spomínané rodiny. Niekoľko však nacistom skryšiu prezradil a tí sa chystali urobiť v kanianskych horách raziu. Veľmi ľudský major, pôvodom Rakúšan, na toto nenápadne upozornil Petráša počas návštevy fary deň pred raziou. Ešte v neskorý večer odišiel Petráš do Kanianky a horára Rusa informoval o chystanej akcii. Ten urobil opatrenia, a keď prišlo komando, židovské rodiny už boli preč.

Oprava kostola

V roku 1945 bol biskupom Andrejom Škrábikom Petráš vymenovaný za arcidekana hornej Nitry. V 50. rokoch, po udalostiach „Barbarskej noci“, sa aj bojnickí farníci začali obávať o svojho duchovného otca. Viacerí sa zhromaždili okolo fary a vyzbrojení sekerami, motykami a iným náradím ho vo dne v noci chránili pred únosom. Na kostolnej veži bola neustála pozorovateľská stráž. Pri zaopatrovaní chorých išiel s ním zástup ochrancov a po vyslúžení sviatosti ho opäť odprevadili na faru.

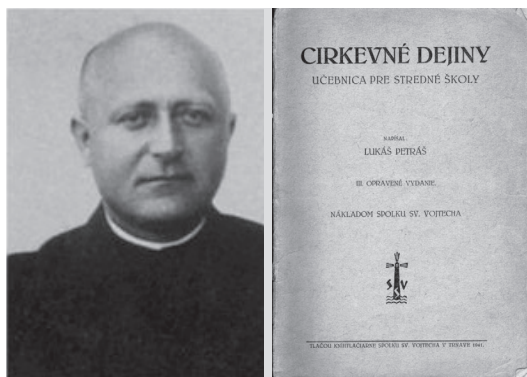
V rokoch 1955 - 1959 prebehla jeho pričinením generálna oprava bojnického kostola. Jeho zdravotný stav sa po tejto obnove veľmi zhoršil, preto požiadal o penziu. 15. mája 1961 tak ukončil svoju aktívnu kňazskú službu.

Sväté omše chodieval slúžiť do farského kostola v Prievidzi, neskôr slúžieval už len vo svojom byte. Choroba ho postupne úplne pripútala na lôžko. Zomrel na sviatok Zvestovania Pána 25. marca 1966 v bojnickej nemocnici. Pochovaný bol na prievidzskom cintoríne do hrobu (A 416) v blízkosti kostola.

Pavol Schmidt

Foto: Lukáš Petráš a jeho Učebnica Cirkevných dejín pre stredné školy

Zdroje:

JENDREJOVSKÝ, Juraj. 1995. Náš rodák a dušpastier. Bartolomej časopis prievidzskej farnosti, ročník III., č. 3 (s. 6, 7), č. 4 (s. 4, 5), č. 5 (s. 6, 7).

KLIŽAN, Erik; SABOVÁ, Anna; SABO, Ján. 2005. Osobnosti v prievidzských cintorínoch. MO MS Prievidza, s. 25.

VAŇO, Emil et al. 2008. Pamätnica obce Necpaly nad Nitrou, s. 53, 78, 79.

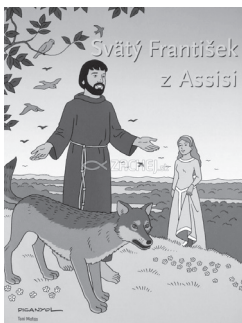
Svätý František z Assisi

(Recenzia komiksu)

Prežívame Rok sv. Františka z Assisi a to nám bolo inšpiráciou ponúknuť čitateľom nášho časopisu recenziu komiksu o tomto svätcovi.

Komiks je všeobecne obľúbeným a preferovaným detským žánrom literatúry. Čitateľ menej číta slovo a viac vníma zrakom cez obrázky. Komiks Svätý František z Assisi vyšiel v roku 2016 vo vydavateľstve Spolok svätého Vojtecha a je vhodný pre deti vo veku 7 až 13 rokov. Je dielom autora Toni Matasa a ilustrátora Picanyola.

Zachytáva dosť podrobne okamihy zo života uvedeného svätca. Má spolu 17 kapitol, pričom úvodná z nich je venovaná známemu Chválospevu na stvorenie. („Najvyšší, Všemohúci, dobrý Pane, tebe patria chvály, sláva a česť a každé dobrorečenie....“) František postupne chválil Boha za časti prírody - za brata slnko, sestru lunu, matku Zem, ale aj za ľudí, ktorí odpúšťajú a napokon aj za sestru telesnú smrť. Tento úvod je pre detského

čitateľa možno trochu náročný, azda potrebuje aj múdre usmernenie a vysvetlenie dospelým.

Po ňom už nasledujú príbehy zo života svätca. Tie sú dosť podrobné a zachytávajú najznámejšie udalosti z Františkovo života. Je tu aj udalosť, ako Pán oslovuje Františka z kríža („František, chod'...“) a posla ho, aby opravil jeho dom.

Kým v prvých kapitolách dominuje v komikse modrá farba ako odev Františka v jeho nespútanej mladosti, neskôr preváži hnedá farba ako rehoľný odev pokorného Františka a jeho bratov. V závere autor nevynecháva ani jeho stigmy, ktoré priťahujú pozornosť detí. Ak majú záujem, opäť je múdre im tento fenomén vysvetliť. Kniha sa tak môže stať obohatením dvoch svetov - dospelých aj detí.

Text: Elena Blašková, foto: www.zachej.sk

Populačný vývoj SR vstupuje do novej etapy

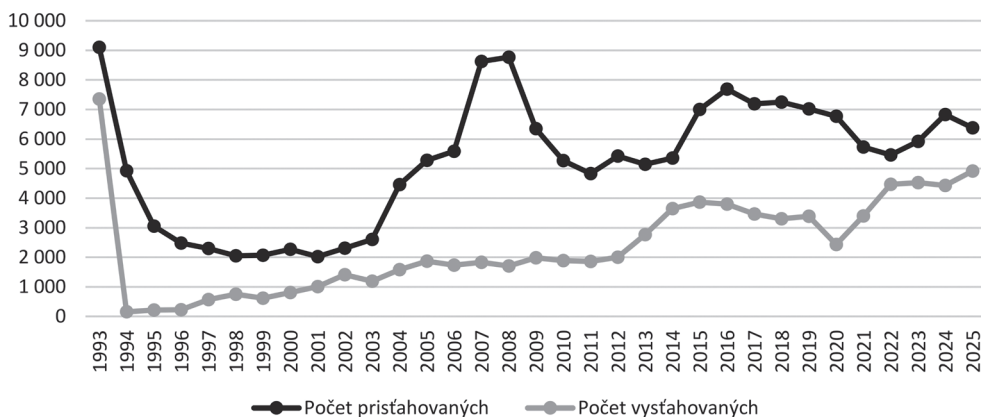
Vývoj obyvateľstva SR túto etapu už dávno predznamenal. Odborníci už minimálne 30 rokov vystríhali pred dôsledkami znižujúcej sa pôrodnosti, krehkosti inštitúcie manželstva a nestabilnej situácie hlavne mladých ľudí na trhu práce a v oblasti dostupnosti bývania. Vtedy bolo ešte možné korigovať vývoj. Teraz už bude treba zvrátiť jasný trend. Na to bude potrebná hlavne systémová pomoc rodinám. Pozrime sa teda na štatistické údaje.

Štatistický úrad SR vydal 31. 3. 2026 správu Demografický vývoj v roku 2025 s titulkom Pôrodnosť dosiahla nové minimum v novodobej histórii SR. Za novodobú históriu pritom považovali posledných 100 rokov, čiže pôrodnosť v roku 2025 bola nižšia aj ako počas 2. svetovej vojny (porovnávali hrubú mieru, t. j. prepočet na 100-tisíc obyvateľov). Zuzana Podmanická, riaditeľka odboru štatistiky obyvateľstva, uviedla, že Slovensko už piaty rok po sebe zaznamenáva pokles počtu obyvateľov, no keďže od svojho vzniku v roku 1993 sa SR rozrástlo o takmer 73-tisíc obyvateľov, situácia je ešte stále priaznivá.

Štatistický úrad označil za hlavný faktor poklesu populácie SR *prirodený úbytok*

obyvateľstva (pomer medzi živonarodenými a zomrelými v danom roku, t. j. viac ľudí zomrelo než sa narodilo). V roku 2025 došlo k úbytku obyvateľov o 11,5 tisíc osôb (narodilo sa 42 019 živých detí a zomrelo 53 520 ľudí). Za posledných 6 rokov (2020 - 2025) ubudlo v SR prirodzeným pohybom takmer 51-tisíc obyvateľov. Za druhý faktor označil ŠÚ SR *migračné saldo* (pomer prisťahovaných do SR a vystáňovaných zo SR v danom roku). Hoci migračné saldo dlhodobo je a naďalej zostáva kladné (viac ľudí sa prisťahovalo než vystáňovalo), už nepostačuje na pokrytie straty obyvateľstva spôsobenej prirodzeným úbytkom. V roku 2025 sa na Slovensko prisťahovalo na trvalý pobyt 6 377 osôb a vystáňovalo sa 4 920 osôb.

Počet prisťahovaných a vystáňovaných, celá SR

Ide o druhý najvyšší počet vyst'ahovaných ľudí od roku 1993 (vtedy sa vyst'ahovalo až 7 355 ľudí). V dôsledku migračného salda teda pribudlo len 1 457 osôb. K 31. 12. 1993 malo Slovensko 5 336 455 obyvateľov, najvyšší počet dosiahlo v roku 2020 s 5 459 781 obyvateľmi a rok 2025 uzavrelo s 5 409 407 trvalo bývajúcimi obyvateľmi. Možno si niekto povie, že v rokoch 2020 - 2022 bol covid a na základe nasledujúcich troch rokov je predčasné hovoriť o trende vývoja. V štatistických údajoch sa síce niekedy vyskytnú výkyvy, no za normálnych okolností majú prekvapujúcu stabilitu. Je za tým fakt, že ľudské správanie sa nemení z večera na ráno, a kultúra celej spoločnosti už tobôž nie. Prečo je tento trend teraz ťažko zvrtný? Okrem toho, že je dlhodobý, zmenili sa prinajmenšom dve veci.

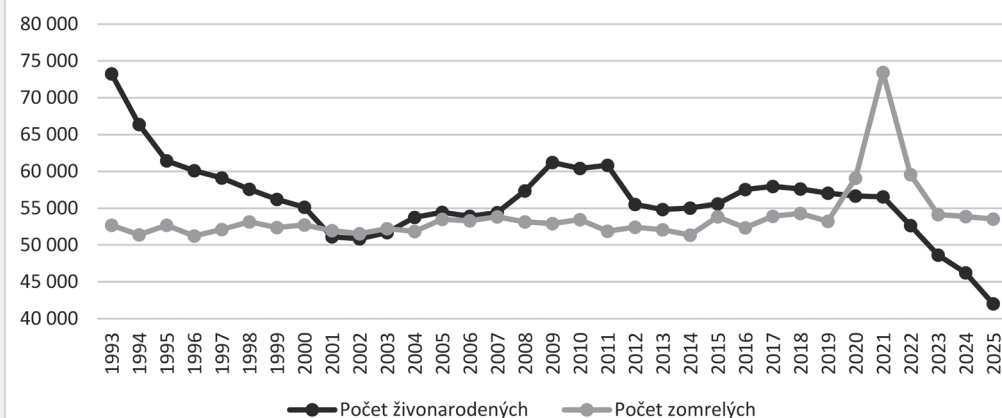
Po prvé, početná generácia „husákových detí“ (vlňa výrazne rastúcej pôrodnosti, ktorá sa prejavila v ročníkoch 1973 - 1979, s vrcholom v rokoch 1978 - 1979 a doznievala začiatkom 80. rokov), ktorá vstupovala do reprodukčného obdobia v 90. rokoch, teraz končí svoje repro-

dukčné obdobie. Hoci sa 30 rokov čakalo, že táto generácia „dobehe“ svoju nedostatočnú pôrodnosť z 90-tych rokov a začiatku tisícročia, teraz už vieme, koľko dobehla a viac už nedobehne.

Po druhé, generácia, ktorá teraz vstupuje do reprodukčného obdobia, je zhruba o polovicu menšia ako bola generácia ich rodičov. Preto ak by chcela udržať doterajší trend klesania pôrodnosti, musela by vytvoriť módu nie na 1 - 2 deti v rodine, ale na 3 - 4 deti. Súčasná kultúra to však nenaznačuje. Preto možno v blízkej budúcnosti očakávať výrazný pokles počtu narodených detí. Ešte vždy však môžeme skúsiť prilákať viac prisťahovalcov. Inak sú už *veľmi blízko budúcnosti* známe problémy prestarnutého obyvateľstva, ekonomického zaťaženia pracujúcich na ich dôchodky a opateru, zmeny štruktúry zamestnanosti, zabezpečenia kontinuity a inovácií v rôznych oblastiach, atď.

Spracovala Mária Suríková s využitím citovanej správy ŠÚ SR a štatistických údajov dostupných na slovak.statistics.sk.

Prirodzený pohyb obyvateľstva v SR, počet osôb

Milé deti!

Možno ani neviete, že v niektorých krajinách ľudia neoslavujú vôbec meniny. Na Slovensku to tak nie je. Tradíciu slávania menín začala katolícka cirkev, keď k jednotlivým dňom roka priradili sviatok nejakého svätca. Takto sa naplnil menami cirkevný kalendár. Kedysi bolo pravidlo, že deti mohli byť pokrstené len takým menom, ktoré má svojho svätca v cirkevnom kalendári. Mať svojho patróna a nebeského ochrancu nie je na zahodenie. Pátrali ste už, či má vaše krstné meno aj nejakého svätého? Ak ešte neexistuje svätý s твоjim menom, môže to byť výzva pre teba, aby si sa ty sám stal svätým. Ježiš bol pokrstený v rieke Jordán, Duch Svätý na neho zostúpil v podobe holubice a z neba zaznel hlas: „Toto je...” (Odpoveď nájdeš v osemsmierovke.)

O
S
E
M
S
M
E
R
O
V
K
A

N	E	O	P	U	S	T	I	Ť	M	Ť	Y	M	Z
E	O	A	R	S	M	Ô	A	K	R	Á	L	N	L
P	T	D	Á	J	Y	C	L	O	S	O	R	Í	A
O	Y	V	V	K	I	N	M	R	L	O	J	CH	T
Š	P	I	O	T	I	I	K	T	O	R	Ú	L	O
K	O	R	Y	T	O	N	E	O	V	A	D	I	Ť
V	K	K	R	S	T	L	E	P	Á	N	A	E	S
R	L	O	O	V	O	A	N	R	E	A	T	B	O
N	A	T	Ý	A	R	O	K	O	P	T	S	T	L
I	N	D	I	A	S	Y	Á	R	V	A	E	K	I
Ť	S	O	N	R	E	V	V	O	O	L	C	R	M
S	O	N	L	O	T	O	R	K	J	Ť	E	V	A
A	S	T	A	R	E	C	P	A	A	Y	T	O	M
M	A	T	I	R	A	CH	N	Á	K	R	O	K	A

O
S
E
M
S
M
E
R
O
V
K
A

Slová:

RANA, KRST, PROROK, SLOVÁ, CESTA, JÚDA, KTORÚ, PETER, VADIŤ, KRV, TELO, OTROK, TVORCA, VOJAK, VRAK, MILOŠŤ, MAMA, OTEC, POKORA, CHLIEB, LETO, ZLATO, KOV, PRVÁK, KRIVDA, MNÍCH, VER-NOSŤ, CHRÁM, KRÁĽ, LOJ, OSOL, ZMYŤ, PRENIKÁ, KROŤ, ORKÁN, NEOPUSTIŤ, PRÁVO, STAREC, LOTOR, NEPOŠKVRNIŤ, KORYTO, MASŤ, SOSNA, PIO, KYTICA, CHARITA, KROK, KOPYTO, SYN, ODTOK, LATA, RYŤ, INDIA

?

Hádanka:

Stále mení tvar,
a napriek tomu je
guľatý.
Čo je to?

Pohni mozgom
- pre Božie deti
do 100 rokov:

Čo môžeš držať
iba v ľavej ruke,
ale nikdy nie
v pravej?

4			5		9			3
	8							
		6	4		1	8		
6		8		9		7		
9		4		5		1		6
		1	8		2	5		
	6							4
8			7		5			9

SUDOKU

Doplň čísla tak, aby v každom stĺpci, každom riadku a každom štvorci bola číslica 1 až 9 vždy len raz.

(Riešenia nájdete na str. 34.)

Pripravila: Martina

Kresťanstvo žije v umení

Po dlhom čase som mala možnosť navštíviť Kostol Obetovania Pána (pôvodne patrocinium Očisťovanie Panny Márie) z polovice 14. storočia v Smrečanoch na Liptove. Objekt postavený na vyvýšenom mieste v obci ohradený múrom, ako to už pri stredovekých stavbách býva, je priam synonymom gotiky.

Vošla som dnu a bola som „doma“. Nástenne maľby zo začiatku 15. storočia, hlavný i bočné krídlové oltáre datované do rokov 1480 - 1510 od Majstra z Okoličného, kamenná gotická krstiteľnica, exkluzívne zachovaná neskorogotická strieška kazateľnice, maľovaný doskový strop so zvieracími motívami, vyrezávané a maľované patronátne lavice, a to všetko na pár štvorcových metroch malého vidieckeho kostolíka.

V laviciach zopár ľudí čakalo na svätú omšu, všetko bolo na svojom mieste. Poďakovala som sa kňazovi za možnosť pobudnúť v tomto výnimočnom priestore a vyjadrila obdiv i vďačnosť za starostlivosť o tieto vzácne klenoty.

Nasledovala otázka aj odpoveď. „A viete, čo je tu najcennejšie? Živý Boh.“ Súhlasne som sa usmiala. Veď ako inak by starobylý kostol, jeho vybavenie a vzácne maľby žili po viac než šesťsto rokoch? Čo iné by dodnes naplňalo úžasom i dojatím domácich či náhodných okoloidúcich? Maľby potulných maliarov obdarených duchom, talentom a zručnosťami neraz vzdialených od svojho domova, predsa však doma tam, kde je Život, kde sa krása dáva ako chlieb.

Cez zažitie krásy je možné dotknúť sa výšin i hĺbok, všetkého, čo je podstatné. Vedeli to naši dávni predkovia, proroci, rozprávači a zapisovatelia príbehov, maliari obrazov, sochári nespočetných Madon i Ukrižovaní, skladatelia hudby i stavitelia chrámov. Vedeli, čo občas my nevieme.

V tej chvíli sa vo mne ozvali útržky dôverne známych veršov Milana Rúfusa. Aj veľký majster slova už bol „vyvolaný po mene“ a dnes jeho pozemské bytie stráži

majestátna Poludnica nad Závažnou Porubou. „Prázdno je. Bože, chýbaš nám./... Bud' teda, maj nás trochu rád./ Keby si nebol - pod i nad,/ vo vnútri vecí, okolo - / všetko čo je, by nebolo.“ (*Hľadanie rodiča* zo zbierky *Neskorý autoportrét*. Transcius 1992)

Barbora Matáková

Smrečany, Panna Mária ochrankyňa.
Nástenná maľba, začiatok 15. storočia
Zdroj: Apsida.sk - Stredoveké kostolíky
na Slovensku

Dokázala začuť Boží hlas

(Blahoslavená Františka Anna Cirerová-Carbonellová)

Cesta k naplneniu povolania, ktoré Františka Anna od detstva pociťovala v srdci, vôbec nebola priamočiara. Mnohokrát sa podvolila okolnostiam a zdalo sa, že sa od svojho cieľa viac vzdáľuje, ako sa k nemu približuje. V skutočnosti však dokázala začuť Boží hlas, ktorý ju volal po mene, vo všetkom, čo počas života zakúsila.

Františka Anna Cirerová-Carbonellová sa narodila 1. júna 1781 v obci Sansellos na ostrove Malorka ako najmladšia zo šiestich detí. Jej rodičia boli chudobní dedičania, ktorí ale svojim deťom dokázali odovzdať živú vieru. Aj Františka Anna sa rada modlila a postupne zahorela láskou ku všetkým, ktorí potrebovali pomoc. Bola si istá, že má reholné povolanie.

Reholníčka vo vlastnom dome

Skôr, ako Františka Anna mohla vstúpiť do kláštora, zomrela rodine mama a otec trval na tom, aby Františka Anna zostala doma. Ako povedal pri blahorečení Svätý Otec Ján Pavol II., „videla v tom Božiu vôľu. Nemohla sa síce stať reholníčkou v kláštore, ale stala sa ňou vo vlastnom dome tým, že sa odovzdala modlitbe, umŕtšovaniu a úplne sa zaslätala apoštolátu.“

Zanedlho zomrel aj otec a postupne všetci bratia. Ako 44-ročná mala Františka Anna opäť otvorenú cestu k reholnému životu, ale tentoraz ju od nej odhovoril jej spovedník. Odporúčal jej, aby zostala doma na hospodárstve a tam sa spolu so svojimi priateľkami venovala charitatívnej práci. Dôraz kládla najmä na opateru opustených chorých ľudí.

Život prežitý v službe

Desaťročia žila Františka Anna so svojimi spolupracovničkami síce bez reholných pravidiel a habitu, ale i tak ako reholníč-

ka. Inšpirovala sa pri tom najmä rehoľou vincentínov. Až keď mala 70 rokov, bola vďaka súhlasu biskupa Malorky vytvorená nová Kongregácia Milosrdných sestier Panny Márie Bolestnej a ona sa stala jej predstavenou. Bola síce negramotná, ale jej život plný lásky tento nedostatok dostatočne vyvážil.

Sestra Františka Anna od Matky Božej Bolestnej prežila „život plný neistoty,“ ako povedal Ján Pavol II., „no zároveň život, v ktorom nebolo prekážok v službe Bohu, pretože dala všetko, čo mala, ba ešte viac - dala seba samú.“ Dodal tiež: „Boh nám v nej dáva dokonalý príklad, ako uprednostniť službu Bohu pred službou bohatstvu a svetu a ako si zachovať slobodné srdce, aby sa mohlo zasvätiť iba jemu.“

Františka Anna zomrela pravdepodobne 27. februára 1855 vo svojej rodnej obci Sansellos. Obyvatelia Malorky si ju už počas jej života vážili ako osobu žijúcu iba pre chorých a biednych. Po jej smrti vznikol medzi nimi spontánny kult, ktorý prispel k jej blahorečeniu. Konalo sa v roku 1989.

Pripravila: Petra Humajová

Životopisné údaje: Ž. Podlejski: Sol' zeme a svetlo sveta 3; www.catholica.cz
Foto: www.it.wikipedia.org

Farská kronika od 24. augusta do 20. septembra 2026

**Do farského spoločenstva sme
sviatosťou krstu prijali:**

Anna Matušáková
Júlia Matušáková
Sebastián Kotlár
Liam Adrián Karvay
Diana Komačková

Manželstvo uzavreli:

Tomáš Labár - Denisa Klčová
Radoslav Kováčik - Natália Maťašeje
Jozef Homola - Dominika Balážová
Juraj Kadáš - Monika Fojtíková
Filip Petrovič - Dominika Michalidesová
Peter Komačka - Iveta Pšenáková
Dávid Ambróz - Celia Mária Saavedra
Michal Cenkenr - Denisa Dubinová
Miloš Pös - Dominika Šmídová
Martin Vlha - Nikola Merková
Marek Kopanický - Kristína Krahulcová

**S kresťanskou nádejou na stretnutie vo
večnosti sme sa rozlúčili so zosnulými:**

Marta Marková, 86 r.
Brigita Bieliková, 78 r.
Školastika Babuková, 90 r.
Stanislav Svitok, 73 r.
Jozef Floriš, 76 r.
Elena Repčíková, 101 r.

Správne odpovede zo str. 32 a 33:

Osemsmerovka: môj milovaný syn

Hádanka: mesiac

Pohni mozgom: svoj pravý laket'

Sudoku:

4	1	7	5	8	9	6	2	3
5	8	9	2	3	6	4	7	1
2	3	6	4	7	1	8	9	5
6	5	8	1	9	4	7	3	2
1	7	3	6	2	8	9	5	4
9	2	4	3	5	7	1	8	6
3	9	1	8	4	2	5	6	7
7	6	5	9	1	3	2	4	8
8	4	2	7	6	5	3	1	9

BARTOLOMEJ

ČASOPIS PRIEVIDZSKEJ FARNOSTI

Vychádza s cirkevným schválením BÚ
v Banskej Bystrici č. 1127/98
Evidenčné číslo periodickej tlače:
EV 5759/19

Názov: Bartolomej
Periodicita: mesačná
Vydavateľ: Rímskokatolícka cirkev,
Farnosť Prievidza-mesto, Mariánska 4,
971 01 Prievidza, IČO: 31938671
Cena výtlačku: 0,70 €
ISSN: 2644-4658

Zodpovedný redaktor: Alojz Vlčko
tel.: 0902 202 898
e-mail: alojz.vlcko@gmail.com
Vedúca vydania: Petra Humajová
Grafika: Beáta Voskárová
Redaktori:
Jozef Repko, Oto Dokoupil,
Ján Mikuško, Jozef Durkot,
Elena Cagáňová, Mária Fichnová,
Anna Gálová ml., Anežka Kútiková,
Jana Lajčáková, Mária Melicherčíková,
Peter Pikulík, Mária Suríková

Kontakt:
tel.: 046/542 28 01, web: www.farapd.sk
e-mail: bartolomej@farapd.sk
adresa: Redakcia Bartolomej
Mariánska 4, 971 01 Prievidza

Foto:
str. 1, 35 - Juraj Maroš
str. 2, 3 - Mária Melicherčíková
str. 36 - Peter Melicherčík

Tlač:
Alfa print, s.r.o., Martin
Upozornenie:
Redakcia si vyhradzuje právo výberu
a úpravy príspevkov. Rukopisy nevraciam.

Prvé sľuby Petra Kohúta v piaristickom kostole v Prievidzi, 29. augusta 2026

Banická sv. omša v piaristickom kostole, 6. septembra 2026

